

Theaterregisseur Antoine Uitdehaag

'Alleen bergen zijn saai, alleen dalen ook'

Dat theaterregisseur Antoine Uitdehaag vaker in Duitsland actief is dan in Nederland, is geen toeval: 'Ik heb letterlijk moeite met een vlak land.' Zijn nieuwste stuk maakt hij echter gewoon hier, bij De Utrechtse Spelen (DUS). In april gaat zijn interpretatie van Tracy Letts' bekroonde toneelstuk *Augustus: Oklahoma* in première, met onder andere Peter Blok en Loes Luca.

Door Lorianne van Gelder / Fotografie: Hester Blankenstijn

WAAROM HEBT U JUIST VOOR DIT STUK GEKOZEN?

„Dat is een vraag die ik met een enorm uitroepteken wil beantwoorden: ik heb in jaren niet zo'n goed stuk gelezen! Het is niet voor niets met de Pulitzer Prize en een Tony Award bekroond. Ik heb geen moment getwijfeld toen De Utrechtse Spelen me vroegen het stuk te regisseren. Ook alle acteurs die we hebben gevraagd – van Peter Blok tot Tom de Ket en van Tjitske Reidinga tot Loes Luca – hebben onmiddellijk ja gezegd. Omdat het zo goed is.”

BENT U OOIT IN OKLAHOMA GEWEEST?

„Nee, wel in de buurt, in North en South Dakota en Montana. Daar lijkt het qua gevoel op Oklahoma: je hebt daar ook de uitgestrektheid van Amerika, de *plains*, de kleine dorpjes. Het is moeilijk je een voorstelling te maken hoe dunbevolkt het daar is. Je kunt er uren rijden zonder dat je een huis ziet.”

IN HOEVERRE HEEFT DIE UITGESTREKTHEID INVLOED OP AUGUSTUS: OKLAHOMA?

„Je ziet het op verschillende punten. Als de pater familias verdwijnt, komen uit diverse ver afgelegen staten de dochters aangevlogen naar hun moeder, die vreselijk aan de pillen is. Het laat zien hoe een familie uit elkaar kan vallen, hoe je letterlijk je familie kunt ontvluchten door ergens anders te gaan wonen. Weg uit de verstikkende klauwen van moeder. Het landschap komt ook terug in de manier waarop de vader verdwijnt: het land is groot genoeg, misschien duikt hij wel weer ergens op, hij kan wel ergens aan het vissen zijn. Bovendien contrasteert dat grote land met het kleine plaatsje waar het stuk zich afspeelt, waar iedereen bovenop elkaar leeft.”

WAT MAAKT DIT TONEELSTUK ZO GOED?

„Eigenlijk is het gegeven niet eens zo origineel. Het is een familie-tragedie, zoals we die ook kennen van een Amerikaanse toneelschrijver als Eugene O'Neill. Maar de manier waarop het is opgeschreven, is buitengewoon. Het vermengt elementen van soap met klassiek Amerikaans toneel. Het vertelt een spannend verhaal, de taal is poëtisch en tegelijk ook heel toegankelijk. Het draait om een familie uit de hogere middenklasse, herkenbaar voor het theaterpubliek: het gaat in feite over 'ons soort mensen'. De schrijver, Tracy Letts, is erin

'Ik geloof dat humor ons de kans biedt om ons even af te reageren'

‘Niets is zo erg als een passief publiek. De lach is een goed breekijzer’

geslaagd een panorama van mensen te schilderen, een familie-portret waarin drie generaties aan bod komen. Het is een stuk waarin de onontkoombaarheid van familie voelbaar wordt gemaakt, in zowel positieve als negatieve zin. Met het mes op tafel vecht iedereen om zijn persoonlijke stukje leven. En de grote kracht van het stuk is, dat er ondanks alle ellende zo veel te lachen valt.”

LACHEN? HET STUK GAAT OVER INCEST, DRUGS-GEBRUIK, DEPRESSIVITEIT EN ZELFMOORD.

„Het is vooral zwarte humor, dat je ook regelmatig de keel dichtsnoert. Dat is wat goed toneel met je doen kan.”

U HEBT SOWIESO EEN DUIDELIJKE VOORKEUR VOOR TRAGIKOMISCHE STUKKEN.

“Klopt. Anton Tsjechov, Edward Albee... ze hebben soort humor dat noodzakelijk is om de verschrikkelijke kant van het leven aan te kunnen. Tsjechov kan bijvoorbeeld op een prachtige manier de meest bodemloze eenzaamheid combineren met de meest wrange humor. Ik geloof dat humor ons de kans biedt om ons even af te reageren. Er wordt bijvoorbeeld zelden zo intens gelachen in een gezin als op het moment dat een vader of moeder sterft. Niet omdat de kinderen blij zijn dat ze van pa of ma af zijn, maar omdat op emotionele momenten de lach altijd om de hoek ligt. Lachen en huilen liggen qua emotie dicht bij elkaar. Dat heeft te maken met het feit dat je open bent. Zo werkt het ook bij het publiek: als het publiek

open staat om te lachen, dan staat het ook open om ontroerd te worden. Humor maakt het publiek actiever. Niets is zo erg als een passief publiek. De lach is een goed breekijzer.”

IS DE VOORSTELLING NIET TE AMERIKAANS VOOR ONS?

„We zijn in Nederland altijd geneigd om een stuk naar ons eigen land te verplaatsen, maar dat moet je in dit geval niet doen. Als in Nederland de dochter ruzie met haar moeder krijgt, kan ze gewoon in de auto stappen en is het probleem opgelost. In een uitgestrekt land als Amerika kan dat niet. Dan moet je op z'n minst nog een nacht blijven en in die nacht gebeurt er natuurlijk weer van alles. Oom Wanja van Tsjechov speelt ook op de Russische steppen, maar niemand van ons identificeert zich minder met de personages dan als het op de Veluwe zou spelen.”

HEBT U ZELF IETS MET DE AMERIKA?

„Politiek gezien niet, maar qua cultuur en natuur vind ik het ongelooflijk. Het is een fascinerend land. Er komt ongetwijfeld veel lelijks vandaan en qua politiek is het vaak helemaal niet in de haak, maar Amerika is tegelijk zo veelzijdig. Je hebt er Hollywood naast een grote onafhankelijke filmindustrie; je hebt er veel rechts volk naast een enorme progressieve beweging; er komt geweldige muziek vandaan, maar ook verschrikkelijke...”

U HOUDT VAN EXTREMEN, VAN PIEKEN EN DALEN. IS NEDERLAND TE VLAK VOOR U?

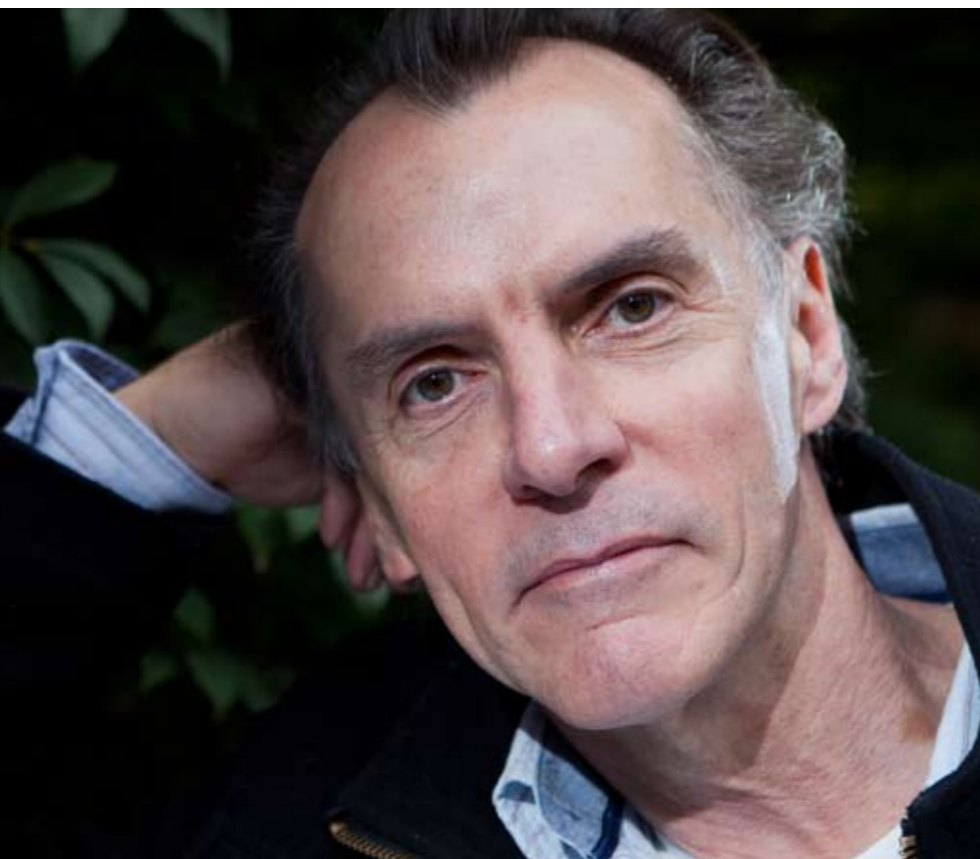
„Ik denk het wel. Ik heb weleens gezegd dat ik in het verkeerde land ben geboren, want ik heb letterlijk moeite met een vlak land. Als ik alles kan overzien, dan vind ik er geen bal aan. Ik houd enorm van bergen en dus ook van dalen. Ik houd van een landschap waar je niet om de bocht kunt kijken. Dat geldt ook voor mensen en theaterstukken. Ik houd van kleine verstilde momenten die kunnen uitbarsten in een uitbundige komische scène. Alleen het één vind ik saai, alleen het ander ook. De combinatie is het mooist. Ik zoek dat altijd op.”

Augustus: Oklahoma won in 2008 een Tony Award voor Beste Toneelstuk en de Pulitzerprijs voor Drama. In 2011 verschijnt de filmversie met Meryl Streep en Julia Roberts. De voorstelling loopt van 27 april t/m 21 mei 2011. De Nederlandse cast bestaat uit o.a. Peter Blok, Tom de Ket, Tjitske Reidinga en Loes Luca. Meer informatie: www.deutrechtsespele.nl

ANTOINE UITDEHAAG

(Den Bosch, 1951)

Studeerde theaterwetenschap in Utrecht. Hij regisseerde bij Nederlandse toneelgroepen als Centrum, Zuidelijk Toneel Globe, De Appel en het Nationale Toneel. Van 1984 tot 1991 behoorde hij tot de leiding van het Ro Theater in Rotterdam. Sinds zijn vertrek bij het Ro Theater richt Uitdehaag zich vooral op Duitsland, waar hij een van de meest gevraagde Nederlandse regisseurs is. Behalve regisseur is Uitdehaag ook dichter, schrijver van songteksten en vertaler.

AVRO Cultuur ARRANGEMENT

Speciaal voor leden van AVRO Cultuur hebben De Utrechtse Spelen en de Stadsschouwburg Utrecht een luncharrangement samengesteld. Deze theatermiddag is de ideale opmaat voor de voorstelling *Augustus: Oklahoma* en bestaat uit een exclusieve inleiding door regisseur Antoine Uitdehaag, een drieganglunch, een programmaboekje en een extra drankje in de tweede pauze.

DATUM

zondag 1 mei 2011

LOCATIE

De Hekmanfoyer in Stadsschouwburg Utrecht

PROGRAMMA

11.45 uur inloop met koffie
12.00 uur inleiding door regisseur Antoine Uitdehaag en de eerste gang van de lunch. Om 14.00 uur begin voorstelling. Tijdens de eerste pauze voortzetting van de lunch. Tijdens de tweede pauze glas wijn of fris
17.30 uur einde voorstelling

PRIJS

€ 65,50 per persoon, exclusief reserveringskosten van € 1,50 per persoon tot een maximum van € 6,-

RESERVEREN

U kunt alleen telefonisch reserveren o.v.v. 'AVRO' tot en met 31 januari 2010 bij de kassa van Stadsschouwburg Utrecht: 030 - 230 20 23 (ma. t/m za. van 12.00 tot 17.00 uur). Uw reservering blijft maximaal één week geldig, binnen deze periode dient u te hebben betaald.

